

**OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ**

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Viite: OKM/58/010/2014 ja OKM/57/010/2014

Koulutuskuntayhtymä Tavastia – jäljempänä Tavastia – esittää lausuntonaan alla mainituista lakiesityksistä seuraavaa

Koulutuskuntayhtymä Tavastia on monialainen koulutuksenjärjestäjä. Kuntayhtymään kuuluu Ammattiopisto Tavastia (ammattillinen perus- ja aikuiskoulutus), Lukioliikelaitos Tavastia (Hämeenlinnan kaupungin ja Hattulan kunnan lukiokoulutus) ja 1.1.2015 alkaen vapaan sivistystyön oppilaitos Vanajaveden opisto. Lausunnossaan Tavastia ottaakin kantaa toisen asteen ammatillisen peruskoulutuksen, ammatillisen aikuiskoulutuksen, lukiokoulutuksen ja vapaan sivistystyön osalta.

Tavastia kannattaa alla mainittuja lakiesityksiä, mutta haluaa kiinnittää huomioita seuraaviin seikkoihin:

Hallituksen esitys laeiksi lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Lakiesityksessä ehdotetaan muutettavaksi lukiolakia, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettua lakia ja vapaasta sivistystyöstä annettua lakia. Lailla muutettaisiin lukio- ja ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan myöntämistä ja peruuttamista koskevia säännöksiä. Lait tulevat esityksen mukaan voimaan 1.1.2017.

Lakiesityksessä todetaan että ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen järjestäjäverkkoa tiivistetään. Tavoitteena on vahvojen ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen järjestäjien toimintaedellytysten, yhteistyön ja laadun parantaminen ja jatko-opintoihin sekä työelämän tarpeisiin vastaavan koulutuksen valtakunnallisen ja alueellisen saavutettavuuden turvaaminen.

Tavastia pitää perusteltuna ja oikeansuuntaisena sitä, että lakiesityksellä halutaan tehostaa koulutusjärjestelmän toimintaa ja suunnata resurssit yksilön ja työelämän tarpeisiin vastaavan laadukkaan koulutuksen järjestämiseen.

Lakiestys korostaa voimakkaasti sitä, että järjestämis lupaharkinta perustuu kokonaisharkintaan. Kriteerejä ei ole eivätkä ne näin ollen ole koulutuksen järjestäjien tiedossa. Tämä heikentää järjestämis lupien hakemiseen ja arviointiin liittyvää läpinäkyvyyttä ja tasa-arvoisuutta koulutuksen järjestäjien välillä.

Tavastia edellyttää, että kriteeristö raja-arvoineen pitää olla olemassa ja järjestäjien tiedossa. Muutoin järjestämis lupien hakemisessa ja arvioinnissa painotettava läpinäkyvyys ja tasa-arvo koulutuksen järjestäjien välillä eivät toteudu.



Lakiesityksessä ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain muuttamisesta 4 § koulutuksen järjestämisluvan osalta lähdetään siitä, että jatkossa oppisopimuskoulutuksen järjestämiseen tarvitaan erillislupa. Vaikka oppisopimuskoulutuksen järjestäminen on osa aikuiskoulutustehtävää, oppisopimuskoulutuksen järjestämiseen liittyvää osaamista sekä järjestämisedellytyksiä arvioitaisiin kokonaisuutena erikseen.

Tavastia esittää, että oppisopimuskoulutuksen tulee olla jatkossa sekä perustutkinnon että aikuiskoulutuksen laeissa, jolloin turvataan joustavuus koulutuksen järjestämisessä. Näin varmistetaan nykyisen monimuotoisen ja asiakastarpeista lähtevän oppisopimuskoulutuksen järjestäminen.

Hallituksen esitys laiksi lukiolaissa, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun koulutuksen rahoituksesta.

Lakiesityksessä esitetään, että Lukiokoulutuksen, ammatillisen peruskoulutuksen ja ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitus muodostuisi pääasiassa perus-, suoritus-, ja vaikuttavuusrahoituksesta, joiden osuudet kokonaisrahoituksesta määriteltäisiin lainsäädännössä.

Tavastia pitää hyvänä, että ammatillisen koulutukseen rahoitusta uudistetaan ja että rahoitus perustuu ensisijaisesti suorituksiin ja tuloksiin, ei opiskeluaikaan.

Tavastia toteaa kuitenkin, että uuden rahoitusmallin tavoitteet; ennakoitavuus, läpinäkyvyys ja selkeys eivät koulutuksen rahoituksen osalta kaikilta osin toteudu. Esitys on koulutuksen rahoitusmallin osalta valitettavan vaikeaselkoinen ja lukuisten yksityiskohtien osalta keskeneräinen

Uudessa rahoitusmallissa koulutustoiminnan tuottojen ja kustannusten toteutuminen eivät kohtaa. Suoritus- ja vaikuttavuusrahoitusosuudet toteutuvat jälkijättöisesti. Uusi malli on suhteellinen järjestelmä, joka on riippuvainen toisten koulutuksen järjestäjien toiminnan volyymin, suorituksista ja tulokellisuudesta. Vaikuttavuusrahoituksesta puuttuu kokonaan työelämältä kerättävä palaute.

- *Tavastia edellyttää, että etenkin vaikuttavuusrahoitusosiossa on oltava selkeät ja yksiselitteiset mittarit. Myös lukiolaisten siirtyminen työelämään opintojen päätteeksi pitäisi huomioida vaikuttavuusrahoituksessa.*
- *Tavastia edellyttää, että aidosti työelämältä kerättävä palaute tulee olla osa vaikuttavuusrahoituksen perusteita.*

Lakiesityksen mukaan rajataan lukion opiskelijasta koulutuksen järjestäjälle myönnettävä perusrahoitus enintään kolmeen vuoteen. Meillä on tarjolla lukiokoulutuksessa urheilulinja, joka on ollut hyvin suosittu vaihtoehto monelle nuorelle urheilijalle. Urheilulinjan lukiolaisten pitkien harjoitusleirien ja kisamatkojen vuoksi lukio on hyvin haasteellinen suorittaa kolmessa vuodessa.

Tavastia esittää, että urheilulukioiden ja lukioiden urheilulinjojen opiskelijoiden kohdalla perusrahoitusta olisi edelleen mahdollista saada enintään neljästä vuodesta.

Lakiesityksen mukaan OKM myöntäisi majoitusrahoitusta lukiokoulutuksen järjestäjälle, jonka koulutuksen järjestämismuotona olisi järjestää koulutusta sisäoppilaitosmuotoisena. Ammatillisen koulutuksen osalta majoituskorvaus maksetaan koulutuksen järjestäjälle mm. asuntolatoiminnan harjoittamiseen.

Tavastia edellyttää, että toisen asteen opiskelijoiden tasa-arvoisen kohtelun nimissä koulutuksen järjestäjä on oikeutettu majoituskorvaukseen myös lukiolaisten osalta, mikäli oppilaitos järjestää opiskelijoiden asumisen.

14.11.2014

Tavastia on myös vakavasti huolissaan siitä, että uusi rahoitusmalli ei kannusta syrjäytymisen ehkäisyyn eikä koulutustakuun sekä ammatilliseen koulutukseen valmistavan ja valmentavan koulutuksen toteuttamiseen.

Hallituksen esitys ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain ja opetus ja kulttuuritoimen lain muuttamisesta (säännökset näyttötutkintojärjestelmän kehittämisestä)

Tavastia pitää perusteltuna ja oikeansuuntaisena esityksen tavoitteita eli näyttötutkintojärjestelmän työelämälähtöisyyden vahvistamista, eri toimijoiden roolien selkeyttämistä sekä sitä että näyttötutkintojärjestelmä tuottaa työelämään sen tarvitsemaa osaamista ja että eri toimijat voivat luottaa järjestelmän laatuun. Esityksen mukaan tutkintotoimikuntien jäsenet edustaisivat työnantajia, työntekijöitä ja opetusala.

Tavastia esittää, että opetusalan edustaja muutetaan koulutuksen järjestäjän edustajaksi. Näin ollen koulutuksen järjestäjällä on mahdollisuus esittää tutkintotoimikunnan jäseneksi sellaista henkilöä, jolla on paras osaaminen ja edellytykset toimia ko. tutkintotoimikunnassa.

Tavastia esittää, että näyttötutkinnon järjestäjinä eivät voi toimia muut kuin koulutuksen järjestämisluvan omaavat tahot. Koulutuksen järjestäjien edellytykset toimia laadukkaina näyttötutkintojen järjestäjinä on järjestämisluvien hakemisen yhteydessä arvioitu ja tullaan arvioimaan, eikä muiden tahojen vastaavien edellytysten tasoa voida luotettavasti todeta.

Koulutuskuntayhtymä Tavastia



Jouni Haajanen
Kuntayhtymän johtaja

Liite Tiivistelmä lausunnosta



Liite

KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ TAVASTIAN LAUSUNNON KESKEINEN SISÄLTÖ

Tavastia pitää perusteltuna ja oikeansuuntaisena sitä, että lakiesityksellä halutaan tehostaa koulutusjärjestelmän toimintaa ja suunnata resurssit yksilön ja työelämän tarpeisiin vastaavan laadukkaan koulutuksen järjestämiseen.

Tavastia edellyttää, että järjestämislupien kriteeristö raja-arvoineen pitää olla olemassa ja järjestäjien tiedossa. Muutoin järjestämislupien hakemisessa ja arvioinnissa painotettava läpinäkyvyys ja tasa-arvo koulutuksen järjestäjien välillä eivät toteudu.

Tavastia esittää, että oppisopimuskoulutuksen tulee olla jatkossa sekä perustutkinnon että aikuiskoulutuksen laeissa, jolloin turvataan joustavuus koulutuksen järjestämisessä. Näin varmistetaan nykyisen monimuotoisen ja asiakastarpeista lähtevän oppisopimuskoulutuksen järjestäminen.

Tavastia pitää hyvänä, että ammatillisen koulutukseen rahoitusta uudistetaan ja että rahoitus perustuu ensisijaisesti suoriin tuloksiin, ei opiskelu-aikaan.

Tavastia toteaa kuitenkin, että uuden rahoitusmallin tavoitteet; ennakoitavuus, läpinäkyvyys ja selkeys eivät koulutuksen rahoituksen osalta kaikilta osin toteudu. Esitys on koulutuksen rahoitusmallin osalta valitettavan vaikeaselkoinen ja lukuisten yksityiskohtien osalta keskeneräinen

- Tavastia edellyttää, että etenkin vaikuttavuusrahoitusosiossa on oltava selkeät ja yksiselitteiset mittarit. Myös lukiolaisten siirtyminen työelämään opintojen päätteeksi pitäisi huomioida vaikuttavuusrahoituksessa.
- Tavastia edellyttää, että aidosti työelämältä kerättävä palaute tulee olla osa vaikuttavuusrahoituksen perusteita.

Tavastia esittää, että urheilulukioiden ja lukioiden urheilulinjojen opiskelijoiden kohdalla perusrahoitusta olisi edelleen mahdollista saada enintään neljästä vuodesta.

Tavastia edellyttää, että toisen asteen opiskelijoiden tasa-arvoisen kohtelun nimissä koulutuksen järjestäjä on oikeutettu majoituskorvaukseen myös lukiolaisten osalta, mikäli oppilaitos järjestää opiskelijoiden asumisen.

Tavastia on myös vakavasti huolissaan siitä, että uusi rahoitusmalli ei kannusta syrjäytymisen ehkäisyyn eikä koulutustakuun sekä ammatilliseen koulutukseen valmistavan ja valmentavan koulutuksen toteuttamiseen.

Tavastia esittää, että tutkintotoimikuntien osalta opetusalan edustaja muutetaan koulutuksen järjestäjän edustajaksi. Näin ollen koulutuksen järjestäjällä on mahdollisuus esittää tutkintotoimikunnan jäseneksi sellaista henkilöä, jolla on paras osaaminen ja edellytykset toimia ko. tutkintotoimikunnassa

Tavastia esittää, että näyttötutkinnon järjestäjinä eivät voi toimia muut kuin koulutuksen järjestämisluvalla omaavat tahot. Koulutuksen järjestäjien edellytykset toimia laadukkaina näyttötutkintojen järjestäjinä on järjestämislupien hakemisen yhteydessä arvioitu ja tullaan arvioimaan, eikä muiden tahojen vastaavien edellytysten tasoa voida luotettavasti todeta.